

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 601/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti BARDEJOVSKÉ KÚPELE a. s., Bardejovské Kúpele, IČO 36 168 301, zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Jurčom, Partizánska 5, Bardejov, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bardejov č. k. 2 C 127/2008-482 z 26. februára 2020 a uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Co 14/2020-535 z 25. júna 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti BARDEJOVSKÉ KÚPELE a. s. odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. septembra 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti BARDEJOVSKÉ KÚPELE a. s., Bardejovské Kúpele, IČO 36 168 301 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci

namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 C 127/2008-482 z 26. februára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Co 14/2020-535 z 25. júna 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“, spolu len „napadnuté uznesenia“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobkyňa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“), sa žalobou doručenou okresnému súdu 19. novembra 2003 domáhala od sťažovateľky ako žalovanej v 1. rade a žalovanej v 2. rade Slovenskej republiky - Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná v 2. rade“), zaplata sumy vo výške 16 596,96 € (500 000 Sk) a náhrady trov konania z titulu náhrady škody, ktorá mala vzniknúť tým, že právny predchodca sťažovateľky nehnuteľnosť, Vilu [REDAKOVANÉ], súpisné č. 2033, zapísanú na [REDAKOVANÉ], katastrálne územie [REDAKOVANÉ], patriacu najskôr do jej podielového spoluvlastníctva, ku ktorej sa v priebehu súdneho konania stala výlučnou vlastníčkou, znehodnotil tak, že pôvodný rodinný dom prestaval na ubytovacie zariadenie s využitím na rekreáciu, resp. kúpeľnú starostlivosť. Konanie bolo vedené pod sp. zn. 6 C 2/2003. Na pojednávaní 25. januára 2008 žalobkyňa na základe znaleckého posudku Ing. [REDAKOVANÉ] zmenila výšku nároku na 302 486,28 € (9 112 701,80 Sk). V priebehu konania vzala žalobkyňa žalobu proti žalovanej v 2. rade späť a okresný súd uznesením č. k. 6 C 2/2003-84 z 30. júna 2008 konanie proti žalovanej v 2. rade zastavil, náhradu trov konania vo vzťahu k zastavenému konaniu účastníkom nepriznal a nárok žalobkyne proti sťažovateľke vylúčil na samostatné konanie. Vylúčenej veci bola pridelená spisová značka 2 C 127/2008. Uznesením č. k. 2 C 127/2008-82 z 27. apríla 2009 okresný súd pripustil zmenu žalobného návrhu tak, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalobkyňi sumu 302 486,28 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a náhradu trov konania.

3. Rozsudkom č. k. 2 C 127/2008-117 z 22. septembra 2010 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) okresný súd žalobu zamietol a vyslovil, že náhradu trov konania

účastníkom nepriznáva. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že žalobu zamietol z dôvodu premlčania, v súvislosti s čím uviedol, že „... žalobkyňa aj v tomto prípade, ak by premlčacia doba nezačala plynúť skôr, mohla uplatniť svoje nároky v nasledujúci deň, čo sa stala podielovou spoluvlastníčkou Vily [REDACTED] a to 15.5.1997. Po danom čase neboli vykonané žiadne práce, ktoré by zmenili funkčnosť nehnuteľnosti a teda aj v tom prípade by objektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku na náhradu škody uplynula 15.5.2000, t. j. pred podaním žaloby.

Nárok na náhradu škody, uplatňovaný žalobkyňou, je teda premlčaný v každej fáze časovej súvislosti.“

Týmto rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol aj o náhrade trov konania a vo vzťahu k sťažovateľke ako úspešnej strane sporu ich náhradu nepriznal, a to ani v časti, s poukazom na osobné, majetkové a zárobné pomery žalobkyne, ktorej bolo z týchto dôvodov v konaní priznané oslobodenie o súdnych poplatkov.

4. Proti rozsudku okresného súdu v časti výroku o náhrade trov konania podala sťažovateľka odvolanie z dôvodu, že okresný súd nesprávne aplikoval § 150 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), pretože oslobodenie od súdnych poplatkov žalobkyne pre jej osobné, majetkové a zárobné pomery nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa, tieto dôvody nie sú v rozsudku bližšie odôvodnené, a preto je rozsudok v tejto časti nepreskúmateľný.

Rozsudkom sp. zn. 1 Co 28/2011 z 22. júna 2011 krajský súd v časti napadnutého výroku rozsudku okresného súdu o náhrade trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a v rozsahu zrušenia ho vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku v prípade náhrady trov konania uviedol, že okresný súd náležite neodôvodnil výrok o náhrade trov konania, neuviedol, ktorý odsek § 150 OSP mal na mysli pri rozhodovaní, a bližšie nekonkretizoval dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania účastníkom, čo má za následok odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom. Krajský súd vyslovil, že úlohou okresného súdu bude opätovne sa zaoberať otázkou náhrady trov konania, rozhodnúť o nej, náležite odôvodniť a uviesť predovšetkým správne znenie ustanovenia podľa Občianskeho súdneho poriadku, ktoré chce súd prvého stupňa v tejto otázke aplikovať.

5. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 2 C 127/2008-266 z 18. decembra 2012 sťažovateľke priznal náhradu trov konania vo výške 9 072,53 € proti žalobkyni. Po podaní odvolania žalobkyňou odvolací súd uvedené uznesenie okresného súdu svojím uznesením č. k. 6 Co 9/2012 z 24. januára 2012 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

6. Sťažovateľka vo svojich ďalších podaniach podrobne opätovne odôvodnila svoj nárok na náhradu trov konania, reagujúc tak na výzvu okresného súdu, aby okrem iného odôvodnila, prečo námietku premlčania vzniesla až na pojednávaní 29. júna 2009. Dňa 22. februára 2020 súd prvej inštancie napadnutým uznesením o náhrade trov konania rozhodol tak, že stranám sporu nepriznal náhradu trov konania, ktoré právne odôvodnil § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Dôvody hodné osobitného zreteľa okresný súd spozoroval v tom, že žalobkyňa bola právoplatne oslobodená od súdnych poplatkov v predmetnom konaní, ďalej ich videl aj v jej sociálnom postavení v súvislosti s poberaním starobného a vdovského dôchodku, v jej vysokom veku, v nepriaznivom zdravotnom stave a v nepodaní námietky premlčania sťažovateľkou hneď pri prvom úkone, ale až o šesť rokov neskôr, a to 29. júna 2009.

7. O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd napadnutým uznesením, ktorým napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania proti sťažovateľke v rozsahu 100 %. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie len v jednom dôvode hodnom osobitného zreteľa, a to že sťažovateľka nepodala námietku premlčania hneď po tom, ako jej bola doručená žaloba, a konanie tak nemuselo prebiehať po takú dlhú dobu a trovy s tým spojené by neboli vznikli.

8. Sťažovateľka namieta, že odvolací súd nezaujal žiadne stanovisko k jej tvrdeniu, ktorým poukázala na skutočnosť, že súd prvej inštancie aj po vznesenej námietke premlčania na pojednávaní 29. júna 2009 v konaní procesné pokračoval a nariad'oval pojednávania, ktorých sa sťažovateľka aktívne zúčastňovala, pričom tieto trovy konania

nespôsobilá sťažovateľka, a preto nevidí žiaden dôvod, aby jej ako úspešnej strane konania neboli priznané trovy konania.

9. Sťažovateľka argumentuje, že *„námietka premlčania je námietkou právnou a neuplatňuje sa na ňu taká skutočnosť, ktorú je strana konania povinná tvrdiť hneď, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíše všetky potrebné skutočnosti, označí dôkazné prostriedky a dbá na pokyny súdu najneskôr do vyhlásenia uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým sa dokazovanie končí a vo veciach, v ktorých sa nariaďuje pojednávanie, najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej.*

Zo žiadneho ustanovenia práva hmotného alebo procesného nevyplýva, že by sťažovateľ (žalovaný) musel uplatniť námietku premlčania v určitom štádiu konania. Z povahy námietky premlčania vymedzenej hmotným právom ust. § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka) vyplýva, že ju môže povinný subjekt uplatniť v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci (podobne napr. Peter Vojčík a kolektív: Občiansky zákonník, stručný komentár, Bratislava, IURA EDITIO, s.r.o., 2008, str. 201).“

10. Na základe uvedeného je podľa presvedčenia sťažovateľky preukázané, že napadnutými uzneseniami okresný súd a krajský súd rozhodli v rozpore s § 255 ods. 1 CSP. Ako úspešná strana sporu v prípade nedôvodne podanej žaloby v dôsledku uplatnenej námietky premlčania si sťažovateľka nárokuje náhradu trov konania. Zároveň namieta, že okresný súd a krajský súd v napadnutých uzneseniach neuviedli, na základe akého hmotnoprávneho predpisu rozhodli o jej námietke.

11. Na základe uvedených dôvodov sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol takto:

„Okresný súd v Bardejove naposledy uznesením č.k. 2C 1275/2008-482 zo dňa 26.2.2020 a uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 1Co 142020-535 zo dňa 25.6.2020 o náhrade trov konania sťažovateľa porušil právo dané v ustanovení § 255 ods. 1 C.s.p. a nárok sťažovateľa bol spravodlivo prejednaný nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde Slovenskej republiky, zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky, právo domáhať sa ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom súde, zaručené čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

Uznesenie Okresného súdu v Bardejove č.k. 2C 127/2008-482 zo dňa 26.2.2020 a uznesenie Krajského súdu v Prešove č.k. 1Co 14/2020-535 zo dňa 25.6.2020 o náhrade trov konania zrušuje a vec vracia Okresnému súdu v Bardejove na nové konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva finančné zadosťučinenie sťažovateľovi v sume 5.000 €, ktoré je povinný Okresný súd v Bardejove vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacoch od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.“

II.

Relevantná právna úprava

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu

18. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

19. Z princípu subsidiarity vyplýva, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné

súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o ústavnej sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o sťažnosti subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (porov. mutatis mutandis II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

20. Sťažovateľka namieta porušenie označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým okresný súd stranám sporu nepriznal náhradu trov konania. Podľa § 357 písm. m) CSP proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania je prípustné odvolanie. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie ako riadny opravný prostriedok, o ktorom bol oprávnený a povinný rozhodnúť krajský súd, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky mal predovšetkým krajský súd v rámci konania o odvolaní.

21. Z tohto dôvodu preto ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu

22. Predmetom tejto časti ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým okresný súd nepriznal stranám sporu nárok na náhradu trov konania. Z obsahu lakonicky odôvodnenej ústavnej sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovateľka namieta nesprávnu aplikáciu § 257 CSP, keďže súdy mali postupovať v zmysle § 255 ods. 1 CSP a ako úspešnej strane sporu jej priznať náhradu trov konania.

23. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

24. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a zásadnú výsadu všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 496/2018).

25. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol:

„22. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

23. V prejednávanej veci súd prvej inštancie správne zistil, že napriek tomu, že v predmetnom konaní (v ktorom doposiaľ nebolo rozhodnuté o náhrade trov konania) bol žalovaný úspešný a žaloba žalobkyne o zaplatenie náhrady škody, ktorá mala vzniknúť

v predmetnej Vile [REDAKOVANÉ], bola zamietnutá. Existujú v tomto konaní dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré je možné v otázke náhrady trov konania postupovať podľa § 257 CSP a túto náhradu nepriznať žiadnej zo sporových strán.

25. V zhode so súdom prvej inštancie odvolací súd konštatuje, že konanie v prejednávanej veci nemuselo prebiehať tak dlho a trovy s ním spojené by neboli vznikli pokiaľ by žalovaný bol si od počiatku konania počínal zodpovedne a namietol premlčanie nárokov uplatňovaných v tomto konaní žalobkyňou tak, ako sa to stalo na pojednávaní 29.6.2009 a v podrobnej špecifikácii tejto námietky premlčania v podaní z 10.7.2009. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že žaloba v prejednávanej veci bola doručená na súd prvej inštancie 19.11.2003.

26. Za týchto okolností nemožno akceptovať argumentáciu žalovaného spočívajúcu v tom, že o rozhodujúcich okolnostiach, ktoré ho viedli k vzneseniu námietky premlčania sa dozvedel zo spisu 4C/36/1992 Okresného súdu Bardejov, pretože takáto argumentácia nie je ničím podložená a rozhodujúce okolnosti týkajúce sa premlčania nárokov museli byť žalovanému známe už pri podaní žaloby. Ide o otázku plynutia lehôt a nie o otázku zisťovania zložitých skutkových okolností, ktoré navyiac s odkazom na konanie vo veci 4C/36/1992 Okresného súdu Bardejov žalovaný ani riadne nevysvetlil.

27. Okolnosť, že žalobkyňa viedla, alebo aj v súčasnosti vedie proti žalovanému iné súdne spory, v ktorých v niektorých prípadoch nebola úspešná, prípadne naopak v dôsledku úspechu získala finančné prostriedky proti žalovanému titulom bezdôvodného obohatenia nie je právne významná. Rozhodujúcou okolnosťou je totiž priebeh konania v prejednávanej veci a právne významná okolnosť, na základe došlo k skončeniu tohto konania v podobe zamietnutia žaloby, teda v podobe vznesenia námietky premlčania. Túto námietku v zmysle vyššie uvedeného podľa názoru odvolacieho súdu mohol žalovaný vzniesť už v počiatkových štádiách tohto konania.

28. Za týchto okolností sociálna situácia alebo zdravotný stav žalobkyne nie sú okolnosťami, ktoré by v tejto prejednávanej veci bolo potrebné zvažovať v súvislosti s aplikáciou § 257 CSP. Rozhodujúcou okolnosťou je procesné počínanie si žalovaného v tomto konaní.

29. Správne preto postupoval súd prvej inštancie pokiaľ vyslovil, že náhrada trov tohto konania sa nepriznáva žiadnej zo sporových strán, a preto postupom podľa § 387

ods. 1 CSP odvolací súd uznesenie ako vecne správne potvrdil, pričom v podrobnostiach poukazuje na správne a výstižné dôvody uvedené v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie.“

26. Po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že interpretáciu a aplikáciu § 257 CSP krajským súdom nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú. V danom prípade krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia jasne poukázal na skutočnosti, ktoré podľa neho svedčili o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa týkajúcich sa postupu sťažovateľky v konaní, odôvodňujúcich aplikáciu § 257 CSP a výnimočné nepriznanie náhrady trov konania stranám sporu. Totiž, ako sa v odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu okrem iného uvádza, krajský súd dôvody hodné osobitného zreteľa videl v tom, že sťažovateľka v rámci svojej procesnej obrany proti uplatnenému nároku vzniesla námietku premlčania, vďaka ktorej bola v konaní úspešnou stranou sporu, až takmer 6 rokov od začatia konania. Uvedené počínanie sťažovateľky tak malo za následok vznik ďalších trov konania, ktoré by v prípade uplatnenia tejto námietky v počiatočnom štádiu konania nebolo nevyhnutné vynaložiť.

27. K argumentu sťažovateľky, že z povahy námietky premlčania vymedzenej hmotným právom (§ 100 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov) vyplýva, že ju môže povinný subjekt uplatniť v ktoromkoľvek štádiu konania až do právoplatného skončenia veci, ústavný súd uvádza, že uvedená koncepcia námietky premlčania má odlišné dôsledky vo vzťahu k meritórnemu rozhodnutiu a k rozhodnutiu o trovách konania. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd okrem majetkových, sociálnych, osobných, zárobkových a iných pomerov všetkých strán sporu si všíma aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní. Pokiaľ súd vyhodnotí uplatnenie námietky premlčania po takmer šiestich rokoch od začatia konania, ako také procesné konanie sťažovateľky majúce vplyv na priebeh konania, v ktorom identifikoval dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP, takáto interpretácia aplikovanej právnej normy je plne legitímna. Keďže premlčacia doba musí vždy uplynúť pred začatím súdneho konania (inak by jej uplatnenie nebolo úspešné), bola sťažovateľka oprávnená vzniesť námietku premlčania už v počiatočnom štádiu súdneho konania, a pokiaľ tak neurobila, nemá to síce vplyv na jej procesný úspech

v merite veci, no vychádzajúc z konkrétnych okolností prerokovávanej veci to môže odôvodňovať aplikáciu § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania.

28. Ústavný súd poznamenáva, že aplikácia § 257 CSP je možná výlučne v tom prípade, ak všeobecný súd dospeje k záveru, že v okolnostiach danej veci dôvody osobitného zreteľa skutočne a bezvýhradne existujú. Vymedzenie obsahu tohto právneho pojmu je úlohou všeobecných súdov, a to vždy so zreteľom na kontext v konkrétne posudzovanej veci. Vzhľadom na to ústavnému súdu neprináleží posudzovať existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre aplikáciu daného ustanovenia, pretože ide o nezávislé moderačné oprávnenie všeobecných súdov. Je však nutné poznamenať, že musí ísť o výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí všeobecného súdu riadne a presvedčivo odôvodnený.

29. Aplikácia § 257 CSP je v danom prípade podľa názoru ústavného súdu odôvodnená ústavne konformným spôsobom (dostatočne a relevantne). Skutkové a právne závery uvedené v citovanom odôvodnení uznesenia krajského súdu týkajúce sa existencie takých dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré je dôvodné náhradu trov konania stranám sporu nepriznať, sú presvedčivé, jasné, netrpia absenciou logiky a nie sú podľa názoru ústavného súdu v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy náhrady trov konania, a preto ich nemožno považovať za odporujúce citovaným článkom ústavy, listiny a dohovoru. Vzhľadom na to nemožno tieto skutkové a právne závery označiť za nepreskúmateľné a za svojvoľné, vybočujúce z rámca uvedeného zákonného ustanovenia, a preto ich ústavný súd nemá dôvod ani oprávnenie prehodnocovať ani ich prípadne nahrádzať vlastnými.

30. Ústavný súd tak nie je v tejto veci oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery krajského súdu, čo sa výkladu a aplikácie jednoduchého (podústavného, einfaches Recht) práva týka.

31. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94,

II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

32. Ústavný súd tak na základe uvedeného odmietol sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

33. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky v nej obsiahnutými, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu